

Historisch Erfgoed

Opgevist uit het eerste waarnemingschriftje van een 17-jarige Dick Jonkers in 1958

samenvatting Paul Keuning

De natuur staat niet stil. Ze past zich steeds aan, aan wat bodem, temperatuur en vochtigheid toelaatbaar maken. Juist omdat de veranderingen stapje voor stapje gaan, is een vergelijking met zes decennia terug nuttig. De Werkgroep Ornithologisch Erfgoed (WOE) is daar druk mee bezig. Deze groep is onderdeel van de Nederlandse Ornithologische Unie die vogelkundig onderzoek bundelt. Voor die werkgroep ben ik nu bezig de veertig waarnemingsboekjes van Dick Jonkers digitaal in waarneming.nl onder te brengen.

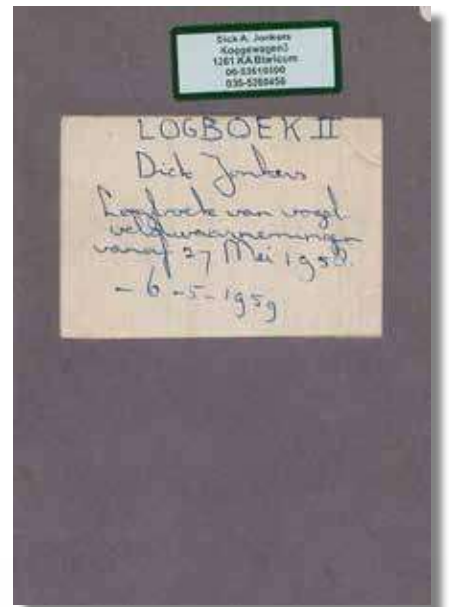
Op 20 april 1958 fietste de toen bijna 18-jarige Dick vanuit Apeldoorn langs de dijk van Harderwijk naar Elburg. Bij Harderwijk zag hij naast 350 Scholeksters een groep van zo'n 50 voedsel zoekende Pijlstaarten. Even verderop zaten een kleine honderd Kluten te broeden op de zandplaten. Ze hadden slordige nesten, wel lagen de eieren netjes met de punt naar elkaar toe. Op het Veluwemeer zaten zo'n 390 Kuifeendjes en zeker 80 Meerkoeten, drijvende op het water. Vlakbij Elburg was een Kleine Zwaan druk doende voedsel te zoeken, dat in zijn geval bestaat uit fonteinkruid. Dick telde wel 70 Sterns en 12 Visdiefjes, ook weer drijvende op het water. Daarboven vlogen 150 Zwarte Sterns.

Voedsel

Een citaat uit zijn schriftje: "Alles draait om voedsel in de natuur; daar waren de Rietgorzen en de Oeverwaluwen druk mee bezig. Het nest van die Oeverwaluw was wel één meter diep. Acht paar Slobeenden lieten zich niet afleiden bij hun zoektocht naar voedsel. Verder zagen we boven het water en in de Flevopolder duikelende Kieviten". Andere leuke vogelsoorten die hij op zo'n fietstocht tegenkwam waren een Regenwulp, die telkens riep in de vlucht boven hem, een Watersnipje dat vlak voor hem uit het riet opvloog en twee Kanoetstrandlopers die druk op zoek waren naar wormen. Op de terugweg bij de Ugchelse Berg vond Dick braakballen van een Boomvalk. Daarin trof hij de resten aan van Bosmestkevers en muizen.

Geleidelijk

Dicks observaties vergelijkend met de huidige stand van zaken laat zien dat veranderingen in de natuur heel geleidelijk gaan. Zo zaten de autoruiten 40 jaar geleden nog vol met dode insecten, werden de zaadjes van de Moerasandijvie vanuit de net drooggevallen Flevopolder met de wind mee over tientallen kilometers verspreid en zaten er nog Korhoenders op de Westerheide.

Moerasandijvie op Marker Wadden, 27 juni 2021 | Doortje van Dijk